

Վատի Անճմի էնջ հասարակել կարգ
պահապանը վերահսկողառնած է,
կը յուսանը թէ անգամ քը ես իրող
զուգրները զպիտի իսնջառել, և յոս
նախուսը պիտի կատարէ իրեն յարն
ւած պարտականութիւնները, կը
La Syrie:

	Srlq.	Վ.գում.	
Տեղակաճ	250	125	Ս. Դ.
Սահմա	300	150	« «
Արամատիճաճ	100	50	Ֆր.
Ամերթկա	6	3	Տգլ.

1077-19-0720256

ՄԱՐԿԱՆԻ ԵՋՐԱՅԻՆ ԴԱՐՔԱՆՈՎԸ

11. Եւան Վանի նգգ. Երկս. Վարժարանը վերաբացուած է: Դորեմի Զօգարարութեան կողմէ տնուած բազմաթիւ եւ բազմա-
գոյն յայտարարութիւններէն յետոյ, վերջապէս միջին նամբայ մը գր-
նուած ըլլալով իտալէն գործի ձեռնարկուած է: Կը փափաքէին ի որտէ
յաջողութիւն մաղթել թէի, բայց երկիդով պիտի մօտեանմ մեր սր-
տակցական բօրեմադրութիւնները շնորհել այս տարուան աշդան ե-
ռանդով գործի յծուող մեր ազնիւ Զօգարարութեան, մի քուցէ ա-
պագան մեզ տմբաւիտ նկատէ տնոնց սկզբնական քշանին իրենց
մօտին գովեստով ? Ետեղնուս համար. իսկ մենք անվերապա տօրէն կը-
նամք յայտարարել թէ՛ մորեմի հոգարարութեան նարահար. բոլոր
գիւտեր իրենց ռօտափելի արդիւնք . . . պիտի տան իր ժամանակէն;
Հասարակական կարծիք գոյութիւն չունի . . .

Այսպէս կրտէ նորըմօր Հոգաբարձութեան յարգելի ասեմա-
ւաւք. երբ իրեն բերքիս իմրագիրներէն միոյն կողմէ կ'առարկուի
թէ հառաակութիւնը մի գուցէ վճանայ Ձեր հովասակաց գործունե-
ութենէն:

Ժողովուրդ, ազգութիւն եւայլն ասոնք միմիայն բառեր են կը
աւելցնէ Պ. ասեմապետը՝ առանց վայրկեան մը կարենալ մտածելու՝
թէ ինքն պատգոհի կոչուած է՝ նոյն այդ գոյութիւն չունեցող . . .
նասարակութեան եւ ազգի մը նուիրական հաստատութեան հաշուոյն
գործելու համար. ո՛չ թէ անհասակն նասարակ ձեռնարկ մը Խաչա-
լեհելու նպատակով զինքն ընտրած են--բէն իր մասնագիտութենէ
դուրս--նաեւային գործիչ եւ իրեն վստահուած է խիստ փափուկ գործ
մը:

Սկսեմ, սակայն ասիք խնայեմք հրապարակելու այն բոլոր անեղի եւ տնիմաստ խօսքեր՝ զոր նորոցսիր Հոգաբարձութեան Պ. տեսնուպէս չ'զգուցացու յայտարարելու մամուլի մը ներկայացուցիչներու ներկայութեան:

Բայց, մեր խիղոր թոյլ չիսար մեզի որպէսզի բոլորովն ան-
սարբեր գտնուին այնքան զերազեիւ պարսկահունութեան մը նկատ-
մամբ՝ որուն համար կը պարտինք մեր այսօրուան զոյուրիւնը,

«Աստուծանկարծիք գոյութիւն չունի» ըսելը հետ
է. բայց անկեալ իր գոյութիւնը զգալի դարձնելու համար շատ ձղձիմ
հաշիւներու պէտք չունի, ամբողջ աշխարհ մը, մտանաւորապէս ֆա-
ղահաւիրուած աշխարհ մը աւելորդ գոյութիւնը իրական կան հոգի վրայ
իսկ նանցած է. իսկ թէ մեր նորընտիր ինքնաշարժութիւնը չ'ուզեր
բաժնել այս միտքը, շատ անցած համեստութիւնը կ'ունենան իրաւունք
սայու մեր արդարացի դիտողութեան:

Առ. ԹՃՄ, շոտ երկարօրէն աոյն խնդրով զբաղելու պատճառ մը
չունինք, քողովն որ հասարակութիւնը խօսիլ յետագային, եւ հաւատա
յաժ ու մամոզութեամբ ենք որ պիտի խօսի:

Հիմա Ազգային Երկսեռ Վարժարանը վերացուած է միայն
.. այսմանը գիտենք.

Ժ Ա Մ Ա Ն Ո Ւ Մ

Քաղաքն ժամանեց Հալեպի ծանօթ եւ յարգուած ազգային-
Ներէն դեղագործ Տիար Ռուբէն Էնզանեան
Խմբագրութիւն քարի գալուստ կը մաղթէ

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՄԷՋ ԿԱՏԱՐՈՒԵԼԻՔ ՆՈՐ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ժընէվ. — Ռէնչար պէյ Էնկիրի մեկնելէն առաջ նամակ վը դրկած է Մ. Լուչէօրի ըրով կր հաստատէ իր մերժումը ընդունելու համար ընտելթեան մը կատարումը Պրիւքսէի զի»ին հիւսիսը, Թուրքոյ կողմը: Այս պատասխանը տակաջն Թուրքոյ վերջին խօսքը չի նկատուիր: Հաւանական է որ ըննչ ցանձ. իսկուս. մար երէք հոգիէ պիտի բաղկանայ ընդ նախագահութեամբ Զիւսօ—Սլովյաք գործադիր մը:

ԹԻՔԱԿԱՆ ԶՕՐԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՂՐԿՈՒԱԾ ԵՆ
ԴԷՊԻ ՄՈՒՍՈՒԼ ԵՒ ՏԱՐՏԱՆԵԼ

Մաքենի մէջ կը կարդաճք. — Ընտռն. — Մուսթաֆա Բէյալ հրամայեց
որ չորս զօրաբաժիններ ուղղակի Մուսուլի սահմանապոլսը մեկնին, ինչպէս նա-
մ. հրամայուած է ծանօթ թնթանաթիւերով ամրացնել տառտանելի երկայնքը: Այս
ուրբ Անգլիոյ Արտաքին գործոց պաշտօնատուր մեծ չլիթուսթիւն պահանաած է,
որովհետեւ այդ ղէպը ցոյց կուտայ յատկօրէն ի՞նչ թուրքեր որչաճ են չի
արգել Ազգերու ընկերակցութեան, Մուսուլի սահմանապոլսը մեկնելու:

Գրեն. — Վերջնականապես որոշուեցաւ որ տպագրութեան խնդրով զբաղե-
ւի Արտաքին գործոց նախարարներու խորհրդատուով զգւմարտի Լուարնօյի մէջ

ՄՈՒՍՈՒԼԻ 3478Ը

CONFIDENTIAL - SECURITY INFORMATION

ժողովուրդից քան Փարսի 18 Սուլթան
Բաշկիր զինված թղթագրությունից զը
գաղից Կենտրոնը Բաղրամբար
Կենտրոնից Կարգադարձից Կարգադարձից

Աղգեբու ընկերակցոց: Թեան ժողովը
վաղը պիտի գումարուի Կախաշահու-
թեամբ Մ. Լուչեթի, և կետքէ ետը
պիտի դադի Մուսուլի ինդրոյն կաբ-
գադրութեամբ, Ինչպէս կը դուշակուի,
ժողովը կը Զանայ իր բեռքիւր բաբձը
պանել միեւնոյն ժամանակ իր կարելի
միջոցները ի դոբ զնեղով, և կը կար-
ծուի թէ՛ անհամաձայնութիւնը լուծե-
լու համար Լազիկ միջազգային գառա-
րունի պիտի դրկուի ինչոքբը: Կարգա-
դրելու համար քանի մը հարցեր Վրա-
տարանք սոյն ինդիկներու վերջնական
կարգադրութիւնը պիտի յետաձգէ մին-
չև Դիկտեմբեր, ուր այդ թուականին
Աղգեբու ժողովը պիտի գումարուի Մ.
Դիւն Նոնէի հախաքստութեամբ Մատթե-
աի մէջ:

կնջգրել շատ նուրբ վիճակ մը հետա-
ցած է Ազգերու ընկերակցութեան այն
ժողովը որ քննութիւնն համար մինչեւ
Մօսսուլ գացած էր, իր կարծիքը յայտ-
նենց պէ դնով որ Մօսսուլը Իրաքի կցուի-
միայն այն պատճառաւ որ այդ երկիրը
Անգլիական հովանաւորութեան ներքեւ
պիտի գտնուի, քանհինգ երկար առ-
րիներ, յայնքն 1918ին Անգլիոյ և Ի-
րաքի միջև կնքուած դաշնագրին լրա-
սուրը Իրաւական տեսակէտով խնդիրը
ընկալելով առ խառնալիւթ, Թուրքերը
պնդեն բացարձակապէս Մօսսուլի
աւանդին վրայ իրենց ունեցած իրա-
ւունքներու մասին, և կը յայտարարեն
է միայն Ազգային Մեծ ժողովն է որ
ընայն իր վերջնական լուծքը ըսել այդ
իրաւունքն հրաժարելու մասին, որով-
հետեւ Ազգերու ընկերակցութիւնը ու-
րի պարտականութիւն չունէր բացի
թէ Թուրքիոյ և Իրաքի սահմանները
զգել, և երբեք իրաւասու չէ քաղա-
ական որեւէ օրէնսդրութեան պարտա-
ւորել վիճելի հողամասի համար, իսկ
նախ զայն Ազգերու. ընկերակցութիւնը
արարի խնդիրը դառնել անաջատուին,
ունց քաղական մասձեւակերպե-
լորջնուելու:

ԹՐԳԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

դիրքը միշտ մտահոգություն պատճառ-
 լուրնայթին ունի, քաղաքական բարձ-
 րությունն անձնաւորութիւնն օր որ մաս-
 ու որ կերպով կզբաղի Մուսուրի խնջ-
 ուով խեղճին թղթակիցին ըսած է.
 Թուրքիա կը յայտարարէ թէ ժողո-
 վրդի փափաքն է որ վայրկեանն օր ա-
 ջի րոհականաւորութեան տակ մահ են-
 վանակն պարագային երբ Ազգերու
 անկախութիւնը իրեն զոհացու մտա-
 քական քանակը պիտի գրաւէ Մու-
 լը, այնպէս որ ոչ ոք զինքը պիտի
 աջ արգիւնէ ր

Նշուելու ակնյայտնի կերպով կերևել
 պիտի զործողութեան մը հետևան-
 ք, Անգլիա պիտի վերստանայ իր զոր-
 ու ազատութիւնը, կապուած չլը-
 ւով Ազգերու ընկերակցութեան հետ
 խառնուշիւրով, և ստակալի պատե-
 լով մը պիտի ծաղիկ Արեւելքի մէջ,
 եւ պիտի կրնայ արգիլել Անգլիական
 այ նաւատորմը գտնուելու համար
 տեղադրական օրէնէ կէտ մը Վոս-
 իի մէջ, անգամ մը եւս Լոնտոնի նա-
 ռարաց խորհուրդը իր դիտակը պի-
 շտորնէ դէպի Կ, Պոլիս, դէպի ի-
 յ յաւիտեանեան նպատակակէտը,
 հաստաբակաց կարծիքին այն սասը
 զէմ էր այժմու պահպանողական
 ավարտութեան Մուսուլի խնդրոյն
 չէ. բռնած ընթացքի, այս տնգամ
 ի ծափահարէ նոյն այգ կառավարու-
 ան քաղաքականութիւնը, քանի որ
 Բրայտ անարկայ է Պոլսի գրաւումը

[illegible]

Այսպէս Մոսկովի խնդրոյն առթիւ,
Իրքական և Անգլիական պատուիրակ-
ներուն միջև բացուած այսքան մեծ
անհամամայնութիւնը պատճառ մը պի-
տի ըլլա՞յ որ արեւելք նոր պատերազմի
մը թատերավայրը ըլլա՞յ, երբ Թուր-
քիա բացարձակապէս չուզեր խոտորիչ
կղզեւ, ընկիւնացուցեան տուած Թ-
նոյնումէն և կը պնդէ Թուրքիոյ սեն-
քան իրաւունքներուն վրայ:

Լինելու շտապեցիք և մտաւար ապա-
 րան ցոյց պիտի տան թէ Թուրքիա,
 հազիւ հազ ակամած է ինքզինք. զոտե-
 րիսն հըգէ մտնել նոր պատերազմի
 իր մէջ, նկատել ունեւորով իր նա-
 ղը մահկանայն վիճակը, թէ՛ չոր ապառ-
 ալիք մըն է միայն, աւրէ կուղէ օդու-
 ղացել
 ՀԱՅՐԱՊԱՐԱՆ

ԲԱՆՈՒՑԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ՑԱԻԱԼԻ ԶՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1915 թուականին, բռնազաղթի ջար-
հն հաջիւ հաջ ազատաւորդ ափ մը
բքահայերը անխոր տառապանքներէ
երջ հազիւ ինքզինքներն ձգեցին հիւ-
սակա Ստորին հողին վրայ, որ գէթ
եջ մը ազատ շունչ առնէն, ուր կը բո-
րէ երեք տարին:

Եւ ահա այս կարգին են նաեւ Բա-
ւի վերապորոշներն ալ որոնք յայտը-
ն ղնելով իրենց ամբարկարանակ բարե-
ւոյն և ազգականներու վրայ, ու լքե-
լ իրենց հայրենի օճախը, եկան հա-
սքուեցան Պրանսական հովանաւարու-
նան ներքե զաւուռող Սուրբոյ և Լի-
անանի մէջ։ Այն թուականէն սկսեալ
չպէս ամէն քաղաք և գիւղ կաղմա-
րպուած ունէր իւր Հայր. Միութիւն-
ի ամ վերաշինացը օգնելու իւր կա-
տեալներուն, Նորին ալ ըրին բալու-
նները։ Սակայն ուրիշ Հայր. Միու-
նեաները ունէին իրենց կեդրոնը Այն-
Քոս որ կապուած էին հոն և կեդրոնէն
ամ օժանդակութեամբ կ'օգնէին իւ-
րաց կարօտեալներուն։ Դաւով բալու-
ններուն, հակառակ Հալէպի և Պէյրուս-
Հայր. Միութիւններու քանիցս ըս-
ել կոչներուն մեր սմերի բոլորակ հայ-
ուակիցները մինչև այսօր բոլորովին
ոտարբեր մնացին այդ մասին։ Որով
նայ անտարբերութեամբ, ո՛չ թէ մի-
ն ո՛չ օգնեցին Բայուրի աղքատներուն,
և բացարձակապէս ընկճեցուցին բա-
լիններուն ֆիզիքականը և բարոյաւ-
ր հեռեկեալ պատճառներով։

ք 1922 Օգոստոսէն սկսեալ արտու-
 թը սկսան թուրքիայէն դէպի ար-
 անման և Հալէպ, այն տարին
 կազմակերպուած էր Հօլէպի մէջ
 բերքի Հայր. Միութիւնը որուն
 ղաւմ էին իր շրջակայքի գաւառ-
 ալ, Ինչպէս Ազն, Արաբիիր,
 ասանազ և Բալու, բայց անհե-
 որ միւս գաւառները, մէկիկ մէ-
 սկսան անջատուիլ խաբէբերդի Հայր.
 Թէնէն: և կը քաջաւերուէին իրենց
 իշխանի Հայր. Միութենէն, Բա-
 ններն ալ իրենց կարգին ռզգեցին
 ատուելով ասանձին գործիչ, յոսա-
 ձէ իրենք ալ պիտի յատանն այն
 գաւառաթիւնը ու քաջաւերանքը
 ասանմանէն, որ կարողանան օգնել
 իր կարօտեալներուն: Այս այդ նը-
 ակաւ 1923 Ապրիլին անջատուելով
 բերդի Հայր. Միութենէն, ասան-
 թիւթիւն մը կազմակերպեցին, ան-
 ղպէս սկսան կոչեր տալ ամէն կողմ,

U. S. DEPT. OF AGRICULTURE

Պարահանդէշը սկսելէ առաջ մեր ընկերները պէտքէ իբրեւ պարի եկողներ առանց ռեժէ կասկածի մօռնն սրանք երէն ներս, որոնցմէ երկուքը դուրսը պանդոկէն քշէ հեռու օթմօսպիւրի մը մէջ պիտի սպասեն խնդրին ելքին տեսանալու առանց աղմուկի նաւակ փոխադրելու համար, իսկ ներս մասնով չորս

| Սլօ՛, ալօ՛, հա՛, դո՛ն ես Սուրբէն,
 ի՞նչ նորոթիւն, շողենաւոյ միկնեցաւ
 լաւ, լաւ, ուրի՞շ, իբ՛ հետ ուրիշներ ալ
 կային, կա՛ւորութիւն չունի, աղի՞թիկ
 սըն ալ կար, ո՞ղջ էր,չեմ գիտեր, լաւ,

Հաղորդակցութիւնը կը վերջանար
այս կարճ բայց կեանք տեսակցութեան
նկն ետք, խուռի անդամներէն մի քանի
ները Պոլսոյ մէջ իրենց կատարած
գործունէութիւնները հեռացնելով կը
հաղորդեն առաջակապեալին, և Սթընի
առեած տեղեկութիւնը տեղի կ'ունենար
այն ժամանակ որ Շաւարշ իր չնկերներ
բով նստ հոտած էր, պիլ Ճէփ Սիրուռի
ընկերակցութեանը աշտին շարքի ե-
րեկոյեան՝ մօտ ժամը 3ին:

9. 545

Պիտանայտ թիւերն և մանաւանդ քիւ
մր բարձր դասակարգը միշտ ալ ներս
կայ գտնուած է այն նշանաւոր պարտե-
հանդէսներուն որոնք կը տարտին առ հա-
հասարակ սկիծառուններէն մէկուն ի
պատիւ. կամ քաղաք ժամանող նոր
հարաւստի մը ընծայելու համար:

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ԵՐԶԱՆԻՆ ՄԷՋ
Իրաքէն հասնող Դ.Ի.Կոստորա դաղթա
աննկերու ըսածին համաձայն ասուկայի
տրդ. յը ասկի ունեցած է ԼՐԱՆՈՒԼԻ
ԸԶԵՐԻՆ ՎԵՂԷ

1615 Եւսեփէ Թ. — Գ. Դարբինեան :
 շէնքաւոր արտադրանքի Փշաւորեմիկ
 Եւսեփէ Թ.

ՍԵՂՆՈՒՄԵՐ			Կր հասանք	ՓԵՅՐՈՒԹՅՆ, ռուբլյանի ՆԻՒԵՕՐԹ	
ՑԱՊՐ ԼԱՅՆ.	ԳԵՂՈՐԹԵՆ	ԱԿՏԱՆԱԳՐԻ ԳԵՆ	ՄԱՐՄԷՅԻ,		
ԳՐԻԲԱՆԻՒԱ. =	22 ՅԱՆՎԻՍ	---	27 ՅԱՆՎԻՍ	ՊՐԱԿԱ. =	8 ՅԱՆՎԻՍ 1925 ին
ՔԱՆԱՍԱ. =	29 »	1 ՅԱՆՎԻՍ	5 ՅԱՆՎԻՍ	ԱՋԻԱ. =	2 ՕԳՈՏՈՍՈՒՆ
ԱՋԻԱ. =	13 ՅԱՆՎԻՍ	---	19 »	ՍԻՆԵԱ. =	2 ՍԵՊԵՄԲԵՐԻՍ
ՔԱՆԱՍԱ. =	18 »	20 ՅԱՆՎԻՍ	24 »	ԳՐԱԿԱ. =	4 ՀՈԿԵՄԲԵՐԻՆ
ՍԻՆԵԱ. =	5 ՕԳՈՏՈՍ	---	10 ՕԳՈՏՈՍ	ԴԱՆԱՍԱ. =	10 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻՆ
ՕՍՄԱ. =	7 »	---	13 »	ՍԻՆԵԱ. =	2 ԴԵԿԵՄԲԵՐԻՆ
ԳՐԻԲԱՆԻԱ. =	26 »	---	1 ՍԵՊԵՄԲ.		
ԳՐԱԿԱ. =	10 ՍԵՊԵՄԲ.	---	16 »		
ՔԱՆԱՍԱ. =	23 »	25 ՍԵՊԵՄԲ.	30 »		
ԱՋԻԱ. =	7 ՀՈԿԵՄԲ.	---	13 ՀՈԿԵՄԲ.		
ԱՋԻՐԻԱ. =	11 »	13 ՀՈԿԵՄԲ.	18 »		
ՕՍՄԱ. =	16 »	---	22 »		
ԿԱՆԱՍԱ. =	18 ՀՈԿԵՄԲ.	20 ՀՈԿԵՄԲ.	25 »		